

Dret Ambiental

Codi: 102835
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501915 Ciències Ambientals	FB	2	2

Professor de contacte

Nom: Ferran Pons Cánovas

Correu electrònic: Ferran.Pons@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Grup íntegre en anglès: No

Grup íntegre en català: Sí

Grup íntegre en espanyol: No

Prerequisits

Es recomana que els alumnes tinguin uns coneixements bàsics en Dret. Tot i així, cada any es fa una petita introducció sobre les normes que són aplicables, la seva jerarquia, el règim competencial, i els diversos nivells judicials.

Objectius

L'objectiu de l'Assignatura és que els Alumnes assoleixin un nivell mínim i adequat en relació a la temàtica del Dret Ambiental. Atenent a la seva formació bàsica, i a la necessitat que estiguin familiaritzats tant amb dita normativa com amb l'actuació dels diversos agents públics, se'ls dona una formació fonamentada en la normativa, la seva aplicació pràctica, i amb casos pràctics que es complementen amb l'oportuna documentació.

Competències

- Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
- Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
- Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
- Demostrar un coneixement adequat i utilitzar les eines i els conceptes de les ciències socials més rellevants en medi ambient.
- Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
- Treballar amb autonomia.
- Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar i utilitzar la informació de manera crítica.
2. Aplicar el principi de responsabilitat civil ambiental.
3. Definir els principis jurídics bàsics del dret ambiental.
4. Demostrar iniciativa i adaptar-se a problemes i situacions nous.
5. Demostrar interès per la qualitat i la praxi de la qualitat.
6. Distingir l'organització administrativa ambiental en diferents sectors.

7. Interpretar les principals lleis ambientals de Catalunya, Espanya i la UE.
8. Transmetre adequadament la informació, de forma verbal, escrita i gràfica, i utilitzant les noves tecnologies de comunicació i informació.
9. Treballar amb autonomia.
10. Treballar en equip desenvolupant els valors personals quant al tracte social i al treball en grup.

Continguts

Tema 1. La protecció del medi ambient com objecte del Dret

Introducció al Dret ambiental. El marc internacional de la protecció jurídica del medi ambient. La importància de l'ONU i d'altres organitzacions internacionals: convenis, programes i conferències. Els principis i regles que informen la política i el dret del medi ambient forjats en l'àmbit internacional.

Tema 2. El Dret ambiental de la Unió Europea

Evolució de la competència comunitària per a la protecció del medi ambient. Els objectius i els principis rectors de l'acció comunitària ambiental. Els instruments normatius emprats i la seva vinculació amb el dret intern. Els programes comunitaris. L'estructura administrativa europea pel medi ambient. El finançament de les actuacions ambientals. L'incompliment de la normativa europea ambiental.

Tema 3. Marc constitucional, competencial i organitzatiu

La concepció constitucional del medi ambient. La distribució territorial de competències entre l'àmbit estatal, català i local.

Administració i protecció del medi ambient. Instruments tradicionals i instruments de mercat. Dret penal ambiental. Economia i medi ambient. La limitació dels drets de propietat i de llibertat d'empresa per a la protecció del medi ambient. L'organització administrativa del medi ambient. Les entitats col·laboradores de l'administració

Tema 4. La informació, la participació ciutadana i l'accés a la justícia en la protecció del medi ambient. Les responsabilitats per danys ambientals

El dret dels ciutadans a participar en la protecció del medi ambient. El Conveni de Aarhus de 1998. La Llei estatal 27/2006, de 18 de juliol, de regulació dels drets a la informació, participació pública i accés a la justícia en matèria ambiental. L'accés a la informació mediambiental. Subministrament actiu. Subministrament passiu o a petició dels ciutadans. La participació ciutadana i de grups en l'elaboració i execució del Dret ambiental. L'acció popular en assumptes mediambientals. El contenciós ambiental. Trets bàsics de la responsabilitat penal, civil, administrativa i de l'anomenada responsabilitat ambiental.

Tema 5. Les tècniques de regulació, limitació i control per a la protecció del medi ambient

L'avaluació d'impacte ambiental de projectes d'obres, instal·lacions i activitats. L'avaluació ambiental de plans i programes o avaluació ambiental estratègica.

El control de les emissions contaminants i de les activitats potencialment contaminants. Autoritzacions i llicències ambientals. El Registre Europeu d'Emissions i Transferències de Contaminants

Tema 6. Les tècniques d'incentiu o foment. Els sistemes voluntaris de qualificació i de gestió ambiental

Les subvencions o ajuts públics ambientals. Els sistemes voluntaris de qualificació ambiental. El distintiu ambiental i l'etiqueta ecològica. El sistema comunitari de gestió i auditoria ambientals (EMAS) i el sistema ISO.

Tema 7. La protecció dels espais naturals, de la biodiversitat, i del paisatge

Característiques de la protecció dels espais naturals. Les xarxes de protecció. Els espais naturals de protecció especial. El PEIN. La xarxa Natura 2000. Conservació de la biodiversitat. Instruments de protecció, gestió i ordenació del paisatge. La protecció i conservació de la biodiversitat.

Tema 8. La protecció del litoral i del medi marí

Els problemes que han afectat i afecten a la protecció del litoral. El nou règim jurídic de les costes. Objectius i instruments d'actuació de la Llei de Costes. La delimitació i protecció dels béns de domini públic marítimo-terrestre. Les servituds que graven els espais privats. L'ordenació del litoral pels plans territorials i urbanístics. La protecció del medi marí.

Tema 9. La protecció de les aigües continentals

Consideracions generals. Àmbits de gestió. Les masses d'aigua. Normativa bàsica aplicable. Els objectius de la Directiva marc de l'aigua. Els objectius de la protecció de les aigües. L'estat de les masses d'aigua. Els usos de l'aigua. L'abastament. Els abocaments directes i indirectes a les aigües. El sistema de sanejament

Tema 10. El règim jurídic dels residus i dels sòls contaminats

Normativa aplicable. Classes de residus. Definicions. La prioritat o jerarquia de principis que regeixen la política de gestió dels residus. La gestió dels residus i el principi de qui contamina paga. Els sòls contaminats.

Tema 11. La contaminació atmosfèrica

Normativa aplicable. Mecanismes d'intervenció. Els plans de reducció d'emissions a l'atmosfera. Les zones d'atenció i de protecció especial.

Tema 12. La contaminació acústica i la contaminació lumínica

Normativa aplicable. Zonificació. Els mapes de capacitat acústica i els mapes estratègics de soroll.

Metodologia

La docència de l'assignatura 2015-2016 és compartida entre els professors Dr. Ferran Pons Cànovas i Rafael Audivert Arau

En tots els temes s'aportarà documentació sobre les diverses resolucions judicials més significatives en la matèria que han incidit en la conformació d'un Dret del Medi Ambient, invocable i protegible per part dels agents públics.

Al marge de la consideració d'alguna pràctica de caire extern que de ben segur pot ser útil als alumnes, a títol orientatiu pel proper curs, cal tenir en compte que durant el curs 2014-2015 s'ha aportat la següent documentació complementària als alumnes per al seu examen i avaluació i s'ha sol·licitat també que cerquessin i comentessin:

- normes europees i de dret intern
- sentències sobre qüestions d'ordre constitucional -protecció de drets fonamentals-, penal i administratiu sobre el bé a protegir.
- casos pràctics igualment per a millor comprensió dels temes tractats.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
-------	-------	------	--------------------------

Tipus: Dirigides

Dret Ambiental	50	2	1, 2, 3, 6, 7, 8, 9
----------------	----	---	---------------------

Tipus: Supervisades

Pràctica de caire extern	10	0,4	
Resolució de casos pràctics	25	1	

Tipus: Autònomes

Elaboració de treballs	30	1,2	
Estudi de la matèria	30	1,2	

Avaluació

1. En tots els temes es facilitarà als alumnes -directament a classe o per mitjà del campus virtual- documentació diversa (p.e. esquemes, normes, resolucions judicials significatives, informacions periodístiques, informes, etc).
2. Periòdicament, els alumnes realitzaran exercicis, treballs i pràctiques sobre els temes objecte d'estudi. La seva entrega és obligatòria. Els exercicis, treballs i pràctiques entregades i el seu comentari oral a classe equivalen a un 15 o 20 % de la nota final (1'5 o 2 punts). Els alumnes que no entreguin algun o la totalitat d'exercicis solament podran obtenir com a nota final la resultant de l'examen i dels treballs i exercicis avaluats positivament. La nota dels exercicis i pràctiques solament es sumarà a la nota de l'examen si aquesta és igual o superior a 4.
3. Els alumnes hauran de superar dos exàmens parcials, que estaran formats per preguntes tipus test. L'alumne/a que suspengui un examen parcial s'haurà d'examinar de la part corresponent el dia de l'examen final. L'alumne/a que no es presenti a algun parcial s'haurà d'examinar de la totalitat de l'examen final. La nota dels exàmens equival a un 80/85 % de la nota final (8/8,5 punts).

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Examen final	40%	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
Examen parcial	40%	2,5	0,1	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10
exercicis i pràctiques	20%	0	0	9, 10

Bibliografia**1. BIBLIOGRAFIA GENERAL**

- Sense perjudici de la bibliografia que pugui puntualment ser recomanda per als diversos temes del programa o la que apareixi en el programa, la bibliografia general de la matèria més significativa es la següent:
- ALLENDE LANDA, J., Medio ambiente, ordenación del territorio y sostenibilidad, Bilbao, 2000.
- ALONSO GARCÍA, E. y LOZANO CUTANDA, B. (Dir.), Diccionario de Derecho Ambiental, Iustel, Madrid, 2006.

- BETANCOR RODRÍGUEZ, A., Instituciones de Derecho Ambiental, Madrid, 2001.
- CAMPINS ERITJA, M. et al., Environmental Law in Spain, Kluwer Law, 2011.
- CANOSA USERA, R., Constitución y medio ambiente, Madrid, 2000.
- CASADO CASADO, L., et al. La externalización de las funciones de control e inspección en materia de protección del medio ambiente, Atelier, Barcelona, 2010.
- CASADO CASADO, L. i FUENTES i GASÓ, J.R., Medi ambient i ens locals, Cedecs, Barcelona, 2008.
- DE GATTA SÁNCHEZ, D., Sistema jurídico-administrativo de protección del medio ambiente, Ratio Legis, 2012.
- DE MIGUEL PERALES, C., Derecho Español del Medio Ambiente, Civitas, Madrid, 2000.
- DURÁN, J.M. i DE GISPERT, C., La fiscalidad ambiental de la energía, Fundación Gas Natural, 2005.
- ESTEVE PARDO, J., Derecho de Medio Ambiente, Marcial Pons, 2008.
- FERNÁNDEZ RODRÍGUEZ, T.R., Estudios de Derecho Ambiental y Urbanismo, Pamplona, 2001.
- HUERTA HUERTA, R. y HUERTA IZAR DE LA FUENTE, C., Tratado de Derecho ambiental, 2 Tomos, 2001.
- LASAGABASTER HERRATE, I., Derecho ambiental. Parte especial, IVAP, Oñati, 2004.
- LAVILLA ROVIRA, J.J., MENÉNDEZ ARIAS, M.J., (coord.), Todo sobre el Medio Ambiente , Praxis, Barcelona, 1996.
- > LOZANO CUTANDA, B. (Dir.), Tratado de Derecho Ambiental, CEF, Madrid, 2014.**
- > LOZANO CUTANDA, B., y ALLI TURRILLAS, J-C., Administración y Legislación Ambiental, Dykinson, Madrid, 2016.**
- MARTÍN MATEO, R., Tratado de Derecho Ambiental, Trivium, Madrid, 4 Vols.
- MARTÍN MATEO, R., Manual de Derecho Ambiental, Aranzadi, Navarra, 2003.
- ORTEGA ÁLVAREZ, L. (Dir.), Lecciones de Derecho del Medio Ambiente, Lex Nova, Valladolid, 1998.
- ORTEGA ÁLVAREZ, L., ALONSO GARCÍA, C. y VICENTE MARTÍNEZ, R.D., Tratado de Derecho Ambiental, Tirant lo blanch, Valencia, 2013.
- REYES LÓPEZ, M.J. (Coord.), Derecho ambiental español, Valencia, 2001.
- RUIZ-RICO RUIZ, G., El Derecho constitucional al medio ambiente, Valencia, 2001.
- RUIZ-RICO RUIZ, G. et al. Derecho Ambiental, 2008.
- SORIANO GARCÍA, J.E. y BRUFAO CUIEL, P., Claves de Derecho Ambiental, Iustel, Madrid, 2010.
- TORRES LÓPEZ, M.A. y ARANA GARCÍA, E. (Directors), Derecho Ambiental, Tecnos, Madrid, 2012.